

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
III. ПРОГРАМА	8
IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ЗМІ» .	11
V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	13
VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	26
КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	28
VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО	29
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	29
VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	32
IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ	33
X. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ	34
XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА	37

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Сучасна проблематика ЗМІ» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою журналістики та нових медіа на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для цієї спеціальності денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Проблематика ЗМІ», необхідне методичне забезпечення, складові й критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Представлений курс присвячений вивченню проблем та особливостей функціонування медіа простору України та зарубіжних країн, критичного осмислення інформаційного контенту, що виробляється ними. Знайомить із політико-економічною та соціальною проблематикою у ЗМІ, особливостями її відображенням у медіа зарубіжних країн, а також провідних загальнонаціональних та регіональних українських ЗМІ.

Метою навчального курсу «Проблематика ЗМІ» є формування комплексного професійного погляду на проблематику ЗМІ; формування навичок аналітично, критично та неупереджено вивчати особливості та тенденції її висвітлення у різних медіа-ресурсах; формування вмінь застосовувати набуті навички у практичній та професійній діяльності журналіста, редактора, медіа-спеціаліста.

Завдання курсу:

- інтеграція та систематизація міждисциплінарних знань і вмінь студентів щодо критичного опрацювання інформації;
- системне вивчення проблематики ЗМІ та особливостей розвитку сучасного медіапростору загалом;
- з'ясування тенденцій представлення політико-економічної та соціальної проблематики у ЗМІ зарубіжних країн;
- з'ясування тенденцій представлення політико-економічної та соціальної проблематики у ЗМІ України;
- оволодіти практичними навичками аналітика та критика медіа матеріалів.

Місце курсу в системі соціальнокомунікативних, гуманітарних, філософських, психологічних та інших дисциплін.

Міжпредметні зв'язки. Курс «Проблематика ЗМІ» має безпосередній зв'язок з

курсами «Медіакритика», «Масова комунікація та інформація», «Сучасні телекомунікації», «Основи журналістики», «Теорія і методика журналістської творчості», «Журналістської етики» використовує поняття економіки, правознавства, соціології, культурології, політології.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти *набувають відповідні вміння та навички.*

Вимоги до знань студентів.

Студент повинен знати :

- засади визначення якості, об'єктивності та проблематичності медіа-матеріалів;
- новітні тенденції розвитку журналістики в Україні і світі;
- основні проблеми та проблематику ЗМІ;
- особливості презентації матеріалів на політичну, суспільну, економічну, фінансову, бізнесову, культурну тематику у зарубіжних та вітчизняних ЗМІ;
- проблематику центральних та регіональних ЗМІ в Україні;
- специфіку підготовки медіа-матеріалів для різних видів ЗМІ: загальнонаціональна преса, спеціалізовані видання, телебачення, радіо, нові медіа.

Студент повинен вміти:

- здійснювати моніторинг засобів масової комунікації;
- працювати з великими масивами інформації, щоб виявляти специфічний та тематичний медіапродукт;
- аналізувати журналістські й інші матеріали медійного змісту;
- узагальнювати тенденції розвитку конкретних видань, видів та галузей медіапростору;
- вміти готувати аналітичні доповіді, есе, статті з досліджуваної проблеми, проблематики;
- вміти писати власні критичні матеріали, давати усні фахові коментарі.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 год. – модульні контрольні роботи, семестровий контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Сучасна проблематика ЗМІ» завершується підсумковим контролем – заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: проблематика, проблема, мас-медіа, критика, соціальні комунікації, жанрова тематика ЗМІ.

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>3 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>3 години</i></p>	<p>Шифр та назва напрямку 6.030301 «Журналістика»</p> <p>Галузь знань: <i>0303 Журналістика та інформаційна діяльність</i></p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Аудиторні заняття: 56 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 28 годин Семінарські заняття: 28 годин Модульні контрольні роботи: 8 годин Самостійна робота: 56 годин Вид контролю: ПМК</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Разом	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль 1. Основи вивчення проблематики ЗМІ								
1.	Предмет «Проблематика ЗМІ» в системі фахової підготовки журналіста	8	2			6		
2.	Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ	14	2	4		8		
<i>Модульна контрольна робота №1</i>		2					2	
Разом		24	4	4		14	2	
Змістовий модуль 2. Політико-економічна проблематика у ЗМІ								
3.	Політична проблематика у ЗМІ	16	4	2		8		
4.	Військова проблематика у ЗМІ	10	2	2		6		
5.	Економічна проблематика у ЗМІ	10	2	2		6		
6.	Енергетична та екологічна проблематика у ЗМІ	10	2	2		6		
<i>Модульна контрольна робота № 2</i>		2					2	
Разом		48	10	10		26	2	
Змістовий модуль 3. Загальносоціальна проблематика у ЗМІ								
7.	Медична проблематика у ЗМІ	7	2	2		3		
8.	Проблематика регіональних ЗМІ	7	2	2		3		
9.	Соціальна проблематика у ЗМІ	9	4	2		3		
10.	Молодіжна проблематика ЗМІ			2				
<i>Модульна контрольна робота № 3</i>		2					2	
Разом		25	8	8		9	2	
Змістовий модуль 4. Проблеми культури, спорту в ЗМІ								
11.	Проблеми розвитку культури в ЗМІ	6	2	2		2		
12.	Спортивна проблематика ЗМІ	6	2	2		2		
13.	Релігійна проблематика в ЗМІ	7	2	2		3		
<i>Модульна контрольна робота № 4</i>		2					2	
Разом		21	6	6		7	2	
Разом за навчальним планом		120	28	28		56	8	

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Основи вивчення проблематики ЗМІ

Лекція 1. Місце дисципліни «Проблематика ЗМІ» системі фахової підготовки журналіста (2 год).

Вступ до курсу «Проблематика ЗМІ». Предмет, мета, завдання курсу. Основний категоріальний апарат курсу. Методи та підходи до дослідження проблематики ЗМІ. Зв'язок дисципліни з іншими гуманітарними та журналістськими дисциплінами. Трагування понять «проблематика», «проблема».

Лекція 2. Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ (2 год).

Поняття «якість» та «об'єктивність» у галузі медіа. Критерії визначення якості. Особливості процесів боротьби за якість медіа в Україні і закордоном. Розвиток медіа в умовах ринкової економіки. Поняття «проблематики» медіа. Підходи до дослідження медіа-матеріалів на проблематичність, нормальність.

Література: 13, 14, 18, 20, 26, 22, 41, 45-50, 52, 60, 62, 63, 64, 71, 74, 76, 89-92, 101, 103, 109.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Політико-економічна проблематика у ЗМІ

Лекція 3. Політична проблематика у ЗМІ (2 год).

Взаємовідносини влади і ЗМІ. Висвітлення у ЗМІ політичної проблематики: діяльності органів центральної влади, регіональної та місцевої влади, партійної політики. Міжнародна політика у ЗМІ. Конфліктні політичні питання та їх віддзеркалення у ЗМІ. Політична аналітика. Політична заангажованість ЗМІ.

Література: 7, 12, 17, 22, 29, 30, 32, 41, 81-83, 90, 101, 113.

Лекція 4. Військова проблематика у ЗМІ (2 год).

Взаємовідносини армії і ЗМІ. Військові конфліктні та їх віддзеркалення у ЗМІ. Військові медіа інституції в Україні.

Література: 19, 49, 50, 68, 69, 73, 74, 76, 109, 110.

Лекція 5. Економічна проблематика у ЗМІ (2 год).

Історія розвитку економічної преси. Вплив економіки на ЗМІ. Висвітлення у ЗМІ економічної проблематики: державний сектор, середній та малий бізнес, світова економіка. Теми державної та приватної власності у ЗМІ. Тема Митного та Європейського союзів у ЗМІ. Економічна аналітика. Прогнози. ЗМІ як засіб формування економічного іміджу. Економічна заангажованість ЗМІ.

Література: 17, 19, 27, 35-38, 102, 108, 113.

Лекція 6. Енергетична та екологічна проблематика у ЗМІ (2 год).

Висвітлення проблем енергетичної галузі у ЗМІ: ринок енергоресурсів, газозабезпечення, паливний сектор, альтернативні джерела енергії. Енергетика та політика: точки перетину у медіаматеріалах. Питання енергетичної незалежності України у медіа матеріалах. Інформаційна війна на енергетичному ринку світу, Європи, України. Спеціалізовані медіа енергетичної сфери.

Екологія як галузь наукового знання й сфера взаємодії людського суспільства та природи. Система екологічних спеціалізованих видань України. Основні напрямки екологічної журналістики: актуальні аспекти екологічної проблематики в пресі. Проблеми охорони здоров'я.

Література: 17, 19, 27, 35-38, 76-83, 88, 102, 107, 108, 113.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Загальносоціальна проблематика у ЗМІ

Лекція 7. Медична проблематика у ЗМІ (2 год).

Взаємовідносини медицина і медіа в Україні та світі. Спеціалізовані медичні видання. Вплив ЗМІ на реформи у секторі охорони здоров'я України. ЗМІ як засіб висвітлення проблем в медицині та їх вирішення. Просування страхової медицини у медіа. Заангажованість та комерціалізація медичних видань України. Пропаганда лікарських препаратів у ЗМІ (комерційна реклама). Пропаганда здорового способу життя у ЗМІ.

Література: 34, 38, 44-45, 63, 69, 70, 76-83.

Лекція 8. Проблематика регіональних ЗМІ (2 год).

Особливості становлення та функціонування зарубіжних регіональних медіа. Розвиток регіональних медіа в Україні (регіональні, муніципальні, приватні). «Пульсар Приірпіння» - глянцева регіональний журнал України. Особливості висвітлення загальнонаціональних питань у регіональних ЗМІ. Тематика регіональних ЗМІ. Роль нових медіа у розвитку регіонального інформаційного простору України.

Лекція 9. Соціальна проблематика у ЗМІ (4 год).

Поняття «соціальна журналістика», «соціальна проблематика». Особливості відображення соціальної проблематики у вітчизняних та зарубіжних ЗМІ. Найпоширеніша тематика. Спекулювання на соціальних проблемах у ЗМІ. Медіа як інструмент розв'язання соціальних проблем. Соціально-побутова проблематика у ЗМІ. Проблема материнства та дитинства. Проблеми дискримінації та порушення прав людини (дитини). Проблема біженців та мігрантів. Гендерні та расові проблеми.

Література: 11, 16, 15, 52, 66, 69, 70, 77, 100, 105, 110.

Лекція 10. Молодіжна проблематика в ЗМІ.

Молодіжна проблематика у виданнях загального типу і спеціалізованих за віковою ознакою. Проблеми навчання, виховання та відпочинку молоді у ЗМІ. Дитячі видання і програми для дітей.

Література: 16, 17, 20, 22, 23, 26.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.
Проблеми культури, спорту в ЗМІ****Лекція 11.** Проблеми розвитку культури в ЗМІ.

Проблеми мистецтва і культури у ЗМІ. Висвітлення проблем організації дозвілля і відпочинку. Особливості висвітлення діяльності видовищних закладів і заходів.

Спеціалізація журналіста в культурі: театр, кіно, відеомистецтв, живопис, музика, естрадне мистецтво тощо.

Література: 17, 18, 26.

Лекція 12. Спортивна проблематика в ЗМІ.

Спортивна проблематика в періодиці. Висвітлення різних аспектів спортивної проблематики: соціального, оздоровчого, професійно-творчого, економічного та ін. Спеціалізовані спортивні видання і випуски. Проблеми розвитку професійного спорту і масового фізичного виховання у ЗМІ.

Література: 8, 17, 21, 26.

Лекція 13. Релігійна проблематика в ЗМІ.

Проблеми міжконфесійних взаємовідносин, питання взаємодії церкви й держави, питання духовності й віри.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПРОБЛЕМАТИКА ЗМІ»

Разом: 120 год., з них лекційних – 28 год., семінарські заняття – 28 год.,
модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год., ПМК

Тиждень	I		II	
Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Основи вивчення проблематики ЗМІ			
Кількість балів за модуль	79 балів			
Лекції	1		2	
Дати				
Теми лекцій	<i>Вступ до дисципліни – 1б.</i>		<i>Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ – 1б.</i>	
Теми семінарських занять	Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ – 10 + 1б.		Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ – 10 + 1б.	
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)		Табл. 6. 1 (15 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			
Тиждень	III	IV	V	VI
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Політико-економічна проблематика у ЗМІ			
Кількість балів за модуль	133 балів			
Лекції	3	4	5	6
Дати				
Теми лекцій	<i>Політична проблематика у ЗМІ – 1б.</i>	<i>Військова проблематика у ЗМІ – 1б.</i>	<i>Економічна проблематика у ЗМІ – 1б.</i>	<i>Енергетична та екологічна проблематика у ЗМІ – 1б.</i>
Теми семінарських занять	Політична проблематика у ЗМІ – 10 + 1б.	Військова проблематика у ЗМІ – 10 + 1б.	Економічна проблематика у ЗМІ – 10 + 1б.	Енергетична та екологічна проблематика у ЗМІ – 10 + 1б.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Тиждень	VII		VIII	IX
Модулі	Змістовий модуль III			
Назва модуля	Загальносоціальна проблематика у ЗМІ			
Кількість балів за модуль	148 балів			
Лекції	7	8	9	
Дати				
Теми лекцій	<i>Медична проблематика у ЗМІ – 1б.</i>	<i>Проблематика регіональних ЗМІ – 1б.</i>	<i>Соціальна проблематика у ЗМІ – 1б</i>	
	<i>Молодіжна проблематика в ЗМІ – 1б</i>			
Теми семінарських занять	Медична проблематика у ЗМІ – 10 + 1б.	Проблематика регіональних ЗМІ – 10 + 1б.	Соціальна проблематика у ЗМІ – 10 + 1б.	

	Молодіжна проблематика в ЗМІ – 10 + 16.	Дитяча преса в системі друкованих ЗМІ України – 10 + 1 б	
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)
	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)		
Назва модуля	Проблеми культури, спорту в ЗМІ		
Кількість балів за модуль	136 балів		
Лекції			
Дати	7	8	9
Теми лекцій	<i>Проблеми розвитку культури в ЗМІ – 1б.</i>	<i>Спортивна проблематика в ЗМІ – 1б.</i>	<i>Релігійна проблематика у ЗМІ – 1б</i>
Теми семінарських занять	Проблеми розвитку культури в ЗМІ – 10 + 16.	Спортивна проблематика в ЗМІ – 10 + 16.	Релігійна проблематика у ЗМІ – 10 + 16.
Самостійна робота	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)	Табл. 6. 1 (15 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Іспит – 40 б.		

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I Основи вивчення проблематики ЗМІ

Семінар 1. Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ (2 год).

1. Визначення поняття «проблематика». Основні методи та підходи до дослідження проблематики ЗМІ (проілюструйте прикладами з практики).
2. Проаналізуйте медіа-продукт (якісний/неякісний) якогось рейтингового ЗМІ України за відповідністю критеріям якості.
3. Дослідіть контент провідних телеканалів України за різноманітністю тематики та проблематичністю.
4. Дослідіть контент провідних друкованих медіа України за різноманітністю тематики та проблематичністю.
5. Дослідіть контент провідних Інтернет медіа України за різноманітністю тематики та проблематичністю.
6. Дослідіть контент провідних радіостанцій України за різноманітністю тематики та проблематичністю.

Виконати практично:

1. Зі словників випишіть визначення ключових понять: «якісна преса», «масова преса», «масова аудиторія».
2. Проаналізуйте кілька (3-4) періодичних видань, з'ясуйте, яке з них якісне, а яке масове (за ознаками якісних видань, запропонованих Б. Потятиником). Обґрунтуйте відповідь.
3. Опрацюйте й тезисно законспекуйте статтю М. Житарюка “Елітна”, “елітарна”, “опінієтворча”, “якісна” преса і преса думок: синоніми чи пароніми.

Література:

1. Засоби масової інформації : професійні стандарти, етика та законодавчі норми / Укл. : Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. – К. : Нічлава, 2006.
2. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
3. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика / В. Іванов, В. Сердюк. – К. : Вища школа, 2007.
4. Михайлин І. Основи журналістики / І. Михайлин. – К. : ЦУЛ, 2002. – 284с.
5. Москаленко А. Теорія журналістики / А. Москаленко. – К. : ЕксОб, 2002. – 335 с.
6. Різун В. Маси : Тексти лекцій / В. Різун. – К. : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – 118 с.

Змістовий модуль II

Політико-економічна проблематика у ЗМІ

Семінар 2. Політична проблематика у ЗМІ (2 год).

1. Висвітлення діяльності Президента України, його адміністрації, місцевих органів влади. Проблеми адмінреформи у ЗМІ.
2. Законодавство про вибори Президента України, народних депутатів у контексті діяльності ЗМІ.
3. Правове регулювання проведення та форми передвиборної агітації у ЗМІ.
4. Права та обов'язки ЗМІ у період виборів. Особливості поширення інформації про кандидатів.
5. Проблеми зрощення фінансових кіл, органів влади та криміналітету.
6. Медіа і політики: конфліктні питання.
7. Політична заангажованість ЗМІ України (на прикладах провідних видань).

Виконати практично:

1. Зі словників випишіть визначення понять «влада», «вибори».
2. Дайте і обґрунтуйте відповідь на питання: Чи є в Україні «четверта влада»?
3. Яка відмінність між складовими таких понятійних тандемів: «державо-суспільство», «влада-держава», «чиновник-влада», «журналіст-суспільство», «журналіст-влада».
4. Дайте відповідь на запитання (письмово): як на Вашу думку, журналісти на виборах – неупереджені спостерігачі, вболівальники чи учасники?
5. Проаналізуйте Закон України «Про вибори народних депутатів України» (або якийсь із законів на виборчу тематику). Виберіть і законспектуйте статті з Закону, які стосуються висвітлення виборів. Наскільки ці законодавчі положення кореспондуються з етичними нормами журналістики?
6. Які недоліки вітчизняної журналістики під час виборів помічали ви? Як ці явища піддаються корекції?

Проблемні завдання

1. Як засоби масової інформації виражають громадську думку?
2. Складіть рейтинг телевізійних передач політичної спрямованості (центральної, місцевої).
3. Визначте за різними показниками ефективність прес-конференцій центральних і місцевих керівників.
4. Які функції ЗМІ, крім інформаційних, використовуються в політиці?
5. Які, на Вашу думку, потрібні умови для повнішої реалізації можливостей ЗМІ в суспільстві?
6. Місце й роль ЗМІ в демократичних й авторитарних суспільствах?
7. Як розуміти нові комунікаційні технології?
8. Чому ЗМІ називають «четвертою гілкою влади»?

Література:

1. Бацман О.Л. Особливості сучасного діалогу між пресою та владою / О. Бацман // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2008. – Т.30. – січень-березень. – С.39-42.
2. Ващенко О. Нормативно-правові аспекти діяльності ЗМІ України у виборчих кампаніях / О. Ващенко // Українська періодика : історія і сучасність : Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф. – Львів, 2003. – С. 503-506.
3. «Гаряча лінія» правової допомоги видавцям преси : питання та відповіді. – К., 2003.
4. Гутиря С.І. Незалежна преса і нова влада / С. Гутиря // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2006. – Т.22. – січень-березень. – С.40-45.
5. Засоби масової інформації : професійні стандарти, етика та законодавчі норми / Укл. : Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. – К. : Нічлава, 2006.
6. Конституція України. – К., 2006.
7. Карпенко В. Суспільство і засоби масової інформації : проблеми правового регулювання взаємин / В. Карпенко. – К, 2001. – С. 10.
8. Литвинова М.К. Політична журналістика в Україні : деякі аспекти теорії і практики / М. Литвинова // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2003. – Т.11. – квітень-червень. – С.26-30.
9. Місьо М., Петрова Н. Правничі засади діяльності журналістів в Україні / М. Місьо, Н. Петрова. – К., 2002.
10. Паславський І.І. Виборчі системи та політична культура суспільства: інформаційний аспект / І. Паславський // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2003. – Т.10. – січень-березень. – С. 20-26.
11. Приступенко Т. Право на інформацію як основний принцип демократії / Т. Приступенко // Укр. періодика : історія і сучасність : Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф. – Львів, 2003.
12. Українське законодавство : Засоби масової інформації / Упор. Котюжинська Т., Панкратова Л. – К., 2004. – 368 с.
13. Холод О.М. ЗМІ та іміджування політиків / О. Холод // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – Т.14. – січень-березень. – С.106-119.
14. Холод О.М. ЗМІ як діагностичний інструмент утворення іміджу за допомогою аналізу «звукових малюнків» мовлення політиків / О. Холод // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – Т.15. – квітень-червень. – С.118-124.

Семінар 3. Військова проблематика у ЗМІ (2 год).

1. Охарактеризуйте особливості відображення військової проблематики у зарубіжних і вітчизняних ЗМІ.
2. Зміна орієнтирів українських медіа щодо військової проблематики з весни 2014 р.
3. Спеціалізовані медіа-інституції України, що опікуються висвітленням військової проблематики.

Література: 19, 49, 50, 68, 69, 73, 74, 76, 109, 110.

Семінар 4. Економічна проблематика у ЗМІ (2 год).

1. Становлення економічної журналістики.
2. Місце економічної проблематики в системі висвітлення актуальних проблем життя суспільства.
3. Економіка і бізнес як предмет журналістського матеріалу.
4. З якими проблемами економічна журналістика пов'язана: наведіть приклади (на матеріалі 2-3 статей).
5. Мета, завдання, функції ділових ЗМІ. Специфіка аудиторії ділових видань. Вимоги до журналістів.
6. Економічний теле- і радіоэфір в Україні.
7. Проаналізувати на вибір: UBR, Діловий світ, РБК-Україна, телеканал Business ...
8. Ділові друковані видання (газети-журнали) та ділова проблематика в Інтернеті: проаналізувати на вибір (Коментарі, Контракти, Бізнес-газета, Економічна правда, Власть денег, Коммерсантъ, Діловий Портал...)

Виконати практично:

1. Проаналізуйте жанрове розмаїття, тематику матеріалів економічного характеру на шпальтах друкованих видань Київщини.
2. Напишіть газетний матеріал у будь-якому жанрі на економічну тематику.

Творчі самостійні завдання:

1. Економічна проблематика на сторінках європейської преси.
2. Економічна проблематика на сторінках американської преси.
3. Журнал «Корреспондент» як аналітичне видання. Економічна проблематика..
4. Проблематика газети «Бізнес».
5. Економічна проблематика на сторінках щотижневика «Дзеркало тижня».
6. «Вікна-бізнес» на каналі СТБ.
7. Економічна проблематика на Інтернет-ресурсі «Українська правда» - «Економічна правда»
8. Бізнес-тематика на сторінках щотижневика «Контракти»
9. Аналіз контенту журналу ««The CAPITALIST»
10. Аналіз контенту журналу «Фінансист»

Література

1. Головкин Б. Н. Деловые издания: Информационный менеджмент массовой коммуникации / Б.Н.Головкин. - СПб., 2005. – 205 с.
2. Економічна журналістика: новації західної преси. / Переклад та адаптація Алла Лазарева. – Київ: ІМІ, 2005. – 112 с.
3. Шевчук Д.А. Экономическая журналистика: Учебно-практическое пособие. / Д.А.Шевчук. – М.: РОСБУХ, 2008. – 568 с.
4. Аукуцинян С. Экономические журналы в период рыночных реформ / С. Аукуцинян // Вопросы экономики. – 2002. – № 2. – С. 130.
5. Гутиря І. Економічна проблематика в пресі: критерії та складові ефективності / Іван Гутиря // Соціокультурні аспекти права на комунікацію / За ред. А.З.Москаленка. – 1997. – С. 44 – 62.
6. Мельник Г., Виноградова С. Деловая журналистика / Галина Мельник, Светлана Виноградова. – СПб., 2010. – 304 с.
7. Загорская Н. Пресса делового мира / Н. Загорская // Библиотекарь. – 1991. – № 5. – С. 14 – 17. Економіка – справа захоплююча. Економічна журналістика. – К.: Академія української преси, 2002. – 25 с.
8. Економічна журналістика: новації західної преси /Переклад та адаптація Алла Лазарева. – К.: ІМІ, 2006. – 119 с.
9. Тертычный А. Экономический анализ в прессе / Александр Тертычный // Журналист. – 2007. – № 12. – С. 70 – 71.

Семінар 5. Екологічна проблематика у ЗМІ (2 год).

1. Становлення та розвиток екологічної журналістики в Україні.
2. Екологічна інформація як предмет відображення у газетних публікаціях.
3. Екологічні спеціалізовані видання України.
4. Роль ЗМІ у формуванні екологічної культури. Актуальні аспекти екологічної проблематики у пресі.

Виконати практично:

1. Проаналізуйте частотність, жанрове розмаїття, тематику матеріалів екологічного характеру на шпальтах друкованих видань Сумщини.
2. Напишіть газетний матеріал у будь-якому жанрі на екологічну тематику.

Література:

1. Беляков А. Экологическая пресса Украины / А. Беляков. – К. : Институт журналистики, 1995.
2. Беляков О. Екологічна проблематика в засобах масової інформації / О. Беляков. – К., 2001.
3. Джерельна А. Екологічна журналістика в Україні має «дитячу психологію» : намагається вхопитися за «яскраве» - катастрофи, землетруси, повені / А. Джерельна // День. – 2009. – 27 березня. - № 52.

4. Олтаржевський Д.О. Екологічна тематика на сторінках сучасної української преси / Д. Олтаржевський // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія «Журналістика». – К. : ВПЦ «Київський університет», 2001. – Вип. 9. – С. 38-39.

5. Ровинская Т. Экологическая журналистика на Западе : основные проблемы / Т. Ровинская // Мировая экономика и международные отношения. – Москва, 2006. – № 6. – С. 81-89.

6. Хомінський С.Й. Тематичне розмаїття публікацій преси з висвітлення синтезусинтезуї та екології / С. Хомінський // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2008. – Т.30. – січень-березень. – С.131-136.

7. Шарон М. Пособие по экологической журналистике [Электронный ресурс] / М. Шарон, А. Кеннет [Перевод и адаптация Би-Би-Си МПМ и ЦКИ СоЭС при финансовой поддержке TASIC]. – Режим доступа : http://lib.mdpu.org.ua/2011/03/15/posobie_po_jekologicheskoyj_zhurnali

Змістовий модуль III **Загальносоціальна проблематика у ЗМІ**

Семінар 6. Медична проблематика у ЗМІ (2 год).

1. Українська медична періодика XIX-початку XX ст. як джерело історії медицини.
2. Особливості висвітлення медичної проблематики в сучасних українських ЗМІ.
3. Проблеми тютюнопаління, вживання алкоголю, наркотиків, неконтрольоване поширення епідемій туберкульозу, грипу, ВІЛ/СНІДу в інформаційному просторі.
4. Проблема формування позитивного в українському суспільстві іміджу медичного працівника.

Виконати практично:

1. Проаналізуйте, як висвітлюється вказана проблема на шпальтах українських друкованих ЗМІ.
2. Напишіть газетний матеріал у будь-якому жанрі, висвітливши зазначену проблему.
 1. Дослідіть контент якогось провідного ЗМІ України щодо форм та особливостей подачі медичної інформації.
 2. Якість та особливості комунікації медичних державних органів України із суспільством (дослідіть контент та особливості функціонування офіційних медичних медіа).
3. Охарактеризуйте роль ЗМІ у реформах у секторі охорони здоров'я України.

Література:

1. Балакірева О., Енн Е. Доступ ВІЛ-позитивних жінок до якісних послуг з охорони репродуктивного здоров'я та материнства / О. Балакірева, Е. Енн. – К. : Вид-во Раєвського, 2004. – 112 с.
2. Гаврилук І. Позиціонування проблеми ВІЛ/СНІД в інформаційному полі Сумщини / І. Гаврилук, Н. Бурлаку // Соціальні комунікації сучасного світу : науково-теоретичний збірник. – Запоріжжя, 2009. – С. 238–240.
3. Ефективні форми роботи з попередження ВІЛ/СНІДу серед дітей та молоді в Україні. – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді; Український інститут соціальних досліджень, 2002. – 149 с.
4. Королько В. Г. Основні принципи побудови інформаційних кампаній в контексті «ВІЛ та діти» : посібн. для організаторів / Королько В. Г. – К. : 2006. – 98 с.
5. Лепшин А. Социологическое исследование «Проблемы венерических заболеваний и ВИЧ/СПИДа среди молодежи» / Лепшин А. – Фонд «Сибирь-СПИД-помощь», 1999. – 136 с.
6. Недзельский Н. Поддержка людей, живущих с ВИЧ / Н. Недзельский, Е. Морозова. – М. : Инфо-плюс, 2003. – 144 с.
7. Семигіна Т. Медіа-дискурс стосовно ВІЛ/СНІДу / Т. Семигіна, І. Грига // Соціальна політика і соціальна робота. – 2005. – №2 (30). – С. 74 – 82.
8. Семигіна Т. Медіа-іміджі ВІЛ/СНІДу в Україні / Семигіна Т., Зубець І., Богдан Д. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська акад.», 2005. – 124 с.
9. Смирнов В. В. Коріння СНІДу / В. В. Смирнов, Л. О. Тарасишин. – К. : Т-во «Знання» УРСР, 1988. – 48 с.

Семінар 7. Проблематика регіональних ЗМІ (2 год).

1. Дослідіть особливості регіонального інформаційного простору України (види ЗМІ, тематика, журналістські жанри).
2. Охарактеризуйте проблеми і перспективи розвитку регіональних медіа в Україні (порівняйте із зарубіжним досвідом).
3. Дослідіть роль нових медіа у розвитку регіонального інформаційного простору України (на прикладі області, регіону, району тощо).

Література: 17, 18, 61, 76-83, 96, 105, 115.

Семінар 8-9. Соціальна проблематика у ЗМІ (4 год).

1. Визначення і класифікація соціальних проблем.
2. Поняття соціальної норми і соціальної патології.
3. Висвітлення соціальних проблем у ЗМІ: актуальність, новизна матеріалів, інформаційна насиченість, жанрова різноманітність.
4. Проблема безробіття, торгівлі людьми та порушення прав дитини у ЗМІ.
5. Побутова і сімейна проблематика. Психологія та соціологія сімейних та соціально-побутових відносин. Питання соціального захисту населення.

6. Насильство та жорстокість як соціальна проблема:

- витоки жорстокості;
- причини актуальності теми насильства у ЗМІ.

Виконати практично:

1. Зробіть моніторинг кількох друкованих видань Сумщини щодо висвітлення на їх шпальтах соціальних проблем: частотність появи журналістських матеріалів із соціальних проблем, закономірність їх опублікування. З'ясуйте, наскільки об'єктивно та коректно висвітлюються вказані проблеми в ЗМІ.

2. Напишіть газетний матеріал, висвітливши соціальну проблему.

3. Тезисно законспектуйте статтю Ткаченко О.Г. Соціальні проблеми на шпальтах газет – дієвий чинник у процесі виховання особистості (на матеріалі обласної преси).

4. Охарактеризуйте особливості відображення соціальної проблематики у зарубіжних та вітчизняних ЗМІ.

5. Побутові питання у соціальній проблематиці у ЗМІ (проаналізуйте контент провідних медіа України).

6. Наведіть приклади медіа спекуляцій на соціальних проблемах.

Література:

1. Капська А. Технології соціально-педагогічної роботи : [навчальний посібник] / А. Капська. – К., 2000. – 372 с.

2. Левченко К., Трубавіна І. Соціальна профілактика торгівлі людьми / К. Левченко, І. Трубавіна. – К., 2007. – 352 с.

3. Левченко К., Трубавіна І. Теоретико-методичні основи протидії дитячій праці в Україні / К. Левченко, І. Трубавіна. – К. : Юрисконсульт, 2006-2007. – 334 с.

4. Протидія торгівлі дітьми та комерційній сексуальній експлуатації дітей : основні положення міжнародного та національного законодавства. – К., 2006.

5. Сушкова О. М. Висвітлення проблеми торгівлі людьми у засобах масової інформації // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна ; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2010. – Т. 38. – січень-березень. – С. 73-76.

6. Ткаченко О.Г. Соціальні проблеми на шпальтах газет – дієвий чинник у процесі виховання особистості (на матеріалі обласної преси Сумщини) // О. Ткаченко // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2010. – Т.38. – січень-березень. – С. 69-72.

7. Топчій А. Висвітлення в засобах масової інформації проблеми торгівлі людьми : посібник для журналістів / А. Топчій. – К. : ОБСЄ, 2007. – 160 с.

8. Топчій А. Нелегальна трудова міграція та торгівля людьми. Висвітлення проблеми у ЗМІ / А. Топчій. – К. : К.І.С., 2008. – 99 с.

9. Ширченко Я. Журналістська етика як система принципів професійної моралі представників ЗМІ / Я. Ширченко // Наукові записки Інституту журналістики :

науковий збірник / за ред. В. В. Різуна ; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2003. – Т. 10. – С. 149-153.

Семінар 10 (2 години)

Молодіжна проблематика у засобах масової інформації

1. Молодь як цільова аудиторія.
2. Типи молодіжної аудиторії.
3. Особливості висвітлення молодіжної тематика у ЗМІ

Виконати практично:

1. Письмово охарактеризуйте молодіжне видання за такими критеріями: назва, періодичність виходу, загальне оформлення, форма подання матеріалів, тематика, ціна.
2. Проаналізуйте, як висвітлюється молодіжна тематика на сторінках друкованих ЗМІ Сумщини.
3. Напишіть матеріал в газету на молодіжну тематику.

Література:

1. Гузенко І.М. Становлення і розвиток державної молодіжної політики в Україні / І.М Гузенко // Військово-науковий вісник Львівського ордена Червоної Зірки інституту Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Національного університету "Львівська політехніка". –2009. – Вип. 11. – С. 50-62.
2. Лазутина Г. Основы творческой деятельности журналиста / Г. Лазутина. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 240 с.
3. Молодіжна журналістика в контексті глобалізаційних процесів : науково-практична конференція, м. Київ, 19-22 квітня 2005 р. / Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т. Шевченка, 2006.
4. Плакінда Р. Можливості місцевих молодіжних організацій у вирішенні проблем молоді / Р. Плакінда // Політичний менеджмент. – 2008. – № 6. С. 114-121.
5. Романова Л.Я. Роль засобів масової інформації у вихованні толерантності в молоді / Л. Романова // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2010. – Т.38. – січень-березень. – С. 94-96.
6. Шевченко В. Заголовковий комплекс сучасної молодіжної газети – важливий засіб її змістовного спрямування / В. Шевченко // Стиль і текст. – К. : Інститут журналістики, 2001. – Вип. 2. – С. 197-207.
7. Шелест О.О. Роль та специфіка молодіжної передачі як частини науково-популярного мовлення / О. Шелест // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2010. – Т.38. – січень-березень. – С. 188-190.

Семінар 11. (2 години)

Дитяча преса в системі сучасних друкованих ЗМІ України

1. Історія розвитку дитячої преси.
2. Типологічні ознаки видань для дітей.
3. Функції та жанрова диференціація дитячої преси.
4. Особливості висвітлення дитячої тематики в ЗМІ.

Виконати практично:

1. Дайте визначення поняттям «дитяча публіцистика», «дитяча преса».
2. Письмово охарактеризуйте дитяче видання за такими критеріями: назва, періодичність виходу, загальне оформлення, форма подання матеріалів, тематика, ціна.
3. Проаналізуйте, як висвітлюється дитяча тематика на сторінках друкованих ЗМІ Сумщини.

Література:

1. Давидченко Т. Типологічна класифікація дитячих періодичних видань в Україні / Т. Давидченко // Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2008. – Т.30. – січень-березень. – С. 116-120.
2. Завирюха О. В гостях у сказки [Електронний ресурс] / О. Завирюха. – Режим доступу : <http://news2000.org.ua/print>.
3. Кіт Н. Український журнал для дошкільника : психологічні підстави та основні принципи розробки концепції видання [Електронний ресурс] / Н. Кіт. – Режим доступу : <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article& article=1064>.
4. Конюхова Л. Спонування як основний спосіб активізації уваги читача в сучасних дитячих журналах / Л. Конюхова // Українська періодика : історія і сучасність : Доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф. – Львів, 2003. – С. 596-599.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Проблеми культури, спорту в ЗМІ

Семінар 12. Спортивна проблематика у мас-медіа

1. Висвітлення різних аспектів спортивної проблематики: соціального, оздоровчого, професійно-творчого та інших.
2. Спеціалізовані спортивні видання і випуски.
3. Методи і жанри висвітлення спортивної тематики на сторінках друкованих ЗМІ.
4. Проблеми розвитку професійного спорту і масового фізичного виховання у ЗМІ.

Виконати практично:

1. Зробіть моніторинг щодо висвітлення спортивної тематики на шпальтах місцевої газети Сумщини (на вибір).
2. Напишіть газетний матеріал у будь-якому жанрі зі спортивної тематики.

Література:

1. Воронков П. Спортивна журналістика як тип [Електронний ресурс] / П. Воронков. – Режим доступу : <http://zhumal.lib.ru/>
2. Дерепка М. Особливості пропаганди фізичної культури і спорту на сторінках української преси / М. Дерепка // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2001. – № 2-3. – С. 88-90.
3. Свістельник І. Книговидання та періодична преса у галузі фізичної культури і спорту : [монографія] / І. Свістельник. – К. : Кондор, 2010. – 148 с.
4. Слюсаренко Е. Специализированные журналы о спорте : типологические и профильные характеристики / Е. Слюсаренко. – М., 2003. – 28 с.

Семінар 13. Висвітлення релігійної тематики у мас-медіа

1. Висвітлення проблем релігії та віросповідання як елемент етичних кодексів журналістів.
2. Частотність появи матеріалів на релігійні теми, спектр висвітлення релігій та віросповідних течій.
3. Основні внутрішньотематичні різновиди матеріалів релігійного спрямування.
4. Релігійна тематика: зони ризику (невдалі заголовки та композиційне розміщення матеріалів, приклади порушення журналістської етики).

Виконати практично:

1. Проаналізуйте, як висвітлюються проблеми релігії на шпальтах регіональних друкованих ЗМІ.
2. Назвіть концептуальні особливості засобів масової інформації УПЦ КП та УКП МП.
3. Які релігійні організації функціонують на Сумщині, назвіть їх видання.
4. За матеріалами друкованих медіа та інтернет-видань дослідити релігійно-просвітницьку активність представників неорелігій та культів.
5. Підготуйте публікацію з релігійної тематики.

Література:

1. Академічне релігієзнавство : [підручник] / За наук. ред. проф. А. Колодного. – К. : Світ знань, 2000. – 862 с.
2. Бойко А. Направо підеш – православну церкву знайдеш, наліво – мечеть, прямо підеш – в караїмські кенаси потрапиш [Електронний ресурс] / Алла Бойко. – Режим доступу : <http://old.risu.org.ua/ukr/blogs/article%3b31135>
3. Бойко А. Політика і релігія у дзеркалі преси / А. Бойко // Наукові записки інституту журналістики. – К., 2005. – Т. 17. – С. 25-35

4. Бойко А. Релігія в мас-медіа України : Тексти лекцій / Алла Бойко. – К., 2009. – 158 с.
5. Бойко А. Тіні забутих часописів: періодика православної церкви 1905-1907 рр. / А. Бойко // Наукові записки інституту журналістики. – К., 2005. – Т. 21. – С. 86-91
6. Бойко А. Трактуння філософсько-етичних питань на шпальтах православної преси 1900-1917 рр. / А. Бойко // Українське журналістикознавство. – 2003. – Вип. 4. – С. 31-37
7. Бойко О. Історія України : [посібник] / О.Д. Бойко. – К. : Академвидав, 2004. – 656 с.
8. Декларація принципів поведінки журналіста // Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика / В.Іванов, В. Сердюк. – К. : Вища школа, 2006. – С. 218
9. Дудар Н. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади) / Надія Дудар, Людмила Филипович. – К. : Наукова думка, 2000. – 132 с.
10. Етичний кодекс українського журналіста // Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика / В.Іванов, В. Сердюк. – К. : Вища школа, 2006. – С. 218-219
11. Животко А. Історія української преси / Аркадій Животко; [Упоряд., авт. іст.-біогр. нарису та приміт. М.С. Тимошик]. – К. : Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
12. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» // Засоби масової інформації : Українське законодавство. – К. : IREX, 2004. – С. 83-99
13. Закон України «Про інформацію» // Засоби масової інформації: Українське законодавство. – К.: IREX, 2004. – С. 61-82
14. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» // Засоби масової інформації : Українське законодавство. – К. : IREX, 2004. – С. 101-126
15. Звіт про мережу релігійних і церковних організацій станом на 1 січня 2009 року [Електронний ресурс] / Державний комітет України у справах національностей та релігій Департамент у справах державно-конфесійних відносин та забезпечення свободи совісті. – Режим доступу : http://www.scnm.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=131554
16. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості : [підручник] / Володимир Здоровега. – 2-е вид. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
17. Комінко Ю. Релігійна тематика на сторінках провідних загальнонаціональних видань / Ю.М. Комінко // Наукові записки інституту журналістики. – К., 2006. – Т. 22. – С. 69-74
18. Меттінглі Т. Влучити в ціль [Електронний ресурс] / Террі Меттінглі. – Режим доступу : <http://www.telekritika.ua/2009-03-13/44316>
19. Петрова Н. Медіа право для студентів факультетів/відділень журналістики / Наталія Петрова, В'ячеслав Якубенко. – К. : ТОВ «Київська типографія», 2007. – 280 с.
20. Права людини в Україні–2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.helsinki.org.ua/index.php?id=1245859734#_ftn1

21. Скленар І. Сучасна релігійна преса України: типологія, характеристика, доміанти: Автореферат дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.04 – теорія та історія журналістики / І.М. Скленар. – К., 2008. – 16 с.

22. Скленар І. Церква і засоби масової інформації / І. Скленар // Вісник Львівського університету: серія журналістика. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – Вип. 21. – С. 218-224

Семінар 14. Культурно-мистецька проблематика в засобах масової інформації

1. Проблеми мистецтва та культури у ЗМІ.

2. Висвітлення проблем організації дозвілля та відпочинку. Особливості висвітлення діяльності видовищних заходів.

3. Спеціалізація журналіста в культурі: театр, кіно, відео мистецтво, живопис, музика, естрадне мистецтво тощо.

Виконати практично:

1. Проаналізуйте комунальне видання за місяць і дайте відповідь, як висвітлюється культурно-мистецька проблематика на шпальтах розглянутого вами друкованого ЗМІ.

2. Напишіть газетний матеріал у будь-якому жанрі, висвітливши проблему культури Сумщини.

Література:

1. Перевалов В. Культуроформирующая функция : состав, структура и место в системе функций журналистики / В. Перевалов // Вестник МГУ. Сер.10 Журналистика. – 1999. – №5.

2. Московцева В. Типологія друкованих ЗМІ : Навчально-методичний посібник / В. Московцева. – Запоріжжя, 2002.

3. Фінклер Ю. Сучасні друковані мас-медіа України : до проблеми визначення типологічних характеристик / Ю. Фінклер // Друкарство. – 200 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Вступ до дисципліни – *4 год.*

Опрацювати літературу до теми. Проаналізувати існуючу проблематику у ЗМІ і запропонувати свої теми для висвітлення у ЗМІ.

Тема 2. Якість та проблематичність матеріалів ЗМІ (2 год).

Вивчити зарубіжний досвід втручання держави у процеси регуляції якості медіа. Вивчити український досвід втручання держави у процеси регуляції якості медіа.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 3. Політична проблематика у ЗМІ – *6 год.*

Опрацювати задану літературу з теми. Дібрати приклади актуальних політичних проблем з українських видань (спеціалізованих та загальнонаціональних).

Тема 4. Військова проблематика у ЗМІ – *4 год.*

Опрацювати задану літературу з теми. Проаналізувати зміни у медіа-просторі щодо даної теми у 2014 році. Дібрати приклади основних військових проблем з українських видань (спеціалізованих та загальнонаціональних).

Тема 5. Економічна проблематика у ЗМІ (2 год).

Опрацювати задану літературу з теми. Дібрати приклади основних економічних проблем з українських видань (спеціалізованих та загальнонаціональних).

Тема 6. Енергетична проблематика у ЗМІ – *4 год.*

Опрацювати задану літературу з теми. Проаналізувати вплив «російського фактору» на висвітлення даної теми у ЗМІ. Дібрати приклади основних економічних проблем з українських видань (спеціалізованих та загальнонаціональних).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Тема 7. Медична проблематика у ЗМІ. – *4 год.*

Опрацювати задану літературу з теми. Дібрати приклади основних економічних проблем з українських видань (спеціалізованих та загальнонаціональних). Запропонувати приклади вдосконалення комунікацій

держустанов із суспільством щодо цього питання.

Тема 8. Проблематика регіональних ЗМІ *4 год.*

Окресліть приклади вдосконалення регіонального медіа простору в зарубіжних країнах. Проаналізуйте проблему занепаду муніципальних медіа у Україні.

Тема 9. Соціальна проблематика у ЗМІ – *4 год.*

Опрацювати задану літературу з теми. Дібрати приклади основних соціальних проблем з українських видань. Дослідити як висвітлюється сімейна проблематика у ЗМІ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Проблеми культури, спорту в ЗМІ

Тема 11. Проблеми розвитку культури в ЗМІ – *6 год.*

Проблеми мистецтва і культури у ЗМІ. Висвітлення проблем організації дозвілля і відпочинку. Особливості висвітлення діяльності видовищних закладів і заходів.

Спеціалізація журналіста в культурі: театр, кіно, відеомистецтв, живопис, музика, естрадне мистецтво тощо.

Література: 17, 18, 26.

Тема 12. Спортивна проблематика в ЗМІ – *4 год.*

Спортивна проблематика в періодиці. Висвітлення різних аспектів спортивної проблематики: соціального, оздоровчого, професійно-творчого, економічного та ін. Спеціалізовані спортивні видання і випуски. Проблеми розвитку професійного спорту і масового фізичного виховання у ЗМІ.

Література: 8, 17, 21, 26.

Тема 13. Релігійна проблематика в ЗМІ – *4 год.*

Проблеми міжконфесійних взаємовідносин, питання взаємодії церкви й держави, питання духовності й віри.

Таблиця 6. 1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Соціальна проблематика ЗМІ			
Тема 1. Вступ до дисципліни – <i>4 год.</i>	Опрацювання літератури, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	I
Тема 2. Якість та проблематичність матеріалів – <i>4 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	II
Змістовий модуль II Політико-економічна проблематика у ЗМІ			
Тема 3. Політична проблематика у ЗМІ – <i>4 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	III
Тема 4. Військова проблематика у ЗМІ – <i>4 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	IV
Тема 5. Економічна проблематика у ЗМІ – <i>4 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	V
Тема 6. Енергетична та екологічна проблематика у ЗМІ – <i>4 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	VI
Змістовий модуль III Загальносоціальна проблематика у ЗМІ			
Тема 7. Медична проблематика у ЗМІ – <i>3 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	VII
Тема 8. Проблематика регіональних ЗМІ – <i>3 год.</i>	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	VIII

Тема 9. Соціальна проблематика у ЗМІ – 3 год.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	ІХ
Тема 10. Молодіжна проблематика	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	Х
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Проблеми культури, спорту в ЗМІ			
Тема 11. Проблеми розвитку культури ЗМІ – 3 год.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	ХІ
Тема 12. Спортивна проблематика в ЗМІ – 3 год.	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	ХІІ
Тема 13. Релігійна проблематика в ЗМІ	Опрацювання літератури, семінарське заняття, модульна контрольна робота, іспит	15 (5 (д/з)+10 (опрац. фах. вид.))	ХІІІ
<i>Разом: 56 год.</i>		<i>Разом: 195 балів</i>	

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО

КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Проблематика ЗМІ» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип коопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. VI), де зазначено види контролю й принципи їх оцінювання. Систему переведення рейтингових балів у національну та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8. 1, 8. 2.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8. 1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	14	14
2.	Відвідування практичних (семинарських) занять	1	14	14
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	13	65
4.	Робота на семінарському занятті (практичному) занятті, в т. ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	14	140
6.	Опрацювання фахових видань	10	13	130
7.	Модульна контрольна робота	25	4	100
максимальна кількість балів 463				

Коефіцієнт: $463: 60=7,71$

Таблиця 8.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
65–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним

		дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	------------	----------------------

Загальні критерії оцінювання успішності студентів за національною шкалою оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») подано у табл. 8. 3.

Таблиця 8. 3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу Студента на семінарських та (чи) практичних заняттях, виконання самостійної роботи, складання модульних контрольних робіт та інших видів контролю.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях,

під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* аналіз.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Проблематика ЗМІ».

XI. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Визначте предмет і завдання курсу «Проблематика ЗМІ».
2. Охарактеризуйте поняття «проблема» та «проблематика» стосовно медіагалузі.
3. Охарактеризуйте поняття соціальної журналістики.
4. Дайте характеристику якісних медіа-продуктів.
5. Дайте характеристику масових (популярних) медіа-продуктів.
6. Визначте відмінності між якісними і неякісними матеріалами ЗМІ.
7. Визначте відмінності між проблематичними і непроблематичними матеріалами ЗМІ.
8. Назвіть світові інститути регулювання (контролю) якості ЗМІ.
9. Проаналізуйте методику визначення проблематичності медіа-матеріалів.
10. Схарактеризуйте проблеми насильства і страх у просторі українських медіа.
11. Поясніть причини політичної заангажованості ЗМІ.
12. Розкрийте актуальну тематику соціальної журналістики.
13. Охарактеризуйте особливості висвітлення релігійних тем.
14. Охарактеризуйте засади висвітлення політичної тематики.
15. Охарактеризуйте специфіку роботи ЗМІ у період виборів.
16. Поясніть поняття «політичне портретування», створення іміджу політика.
17. Визначте ступінь цензури й тиску влади на ЗМІ в Україні.
18. Схарактеризуйте моделі взаємовідносин політики та ЗМІ у світі.
19. Охарактеризуйте стосунки політики та ЗМІ в Україні.
20. Назвіть спеціалізовані політичні видання України.
21. Визначте роль загальнонаціональних видань у висвітленні тем про політику.
22. Схарактеризуйте інтернет-видання і політичну проблематику.
23. Опишіть контент та специфіку функціонування видання «Українська правда».
24. Охарактеризуйте напрями висвітлення економічної інформації: економіка, бізнес, фінанси.
25. Розкрийте засади висвітлення економічної проблематики у ЗМІ (український та зарубіжний досвід).
26. Визначте економічну політику ЗМІ.
27. Обґрунтуйте роль економічної журналістики в житті суспільства.
28. Визначте головні проблеми економіки в українських та європейських ЗМІ.
29. Розкрийте сутність понять «економічна», «фінансова», «бізнес-проблематика».
30. Обґрунтуйте поняття «тематика» і «проблематика» – спільне і

відмінне.

31. Поясніть специфіку взаємодії ЗМІ з державними структурами в сфері політики.
32. Поясніть специфіку взаємодії ЗМІ з державними і комерційними структурами в сфері економіки, бізнесу і фінансів.
33. Проаналізуйте український медіаринок щодо висвітлення економічних проблем.
34. Назвіть і схарактеризуйте спеціалізовані економічні видання України.
35. Назвіть і схарактеризуйте спеціалізовані бізнес-видання.
36. Визначте роль загальнонаціональних видань у висвітленні тем про економіку і бізнес.
37. Розкрийте економічну проблематику в Інтернеті: видання, блоги, сайти організацій тощо.
38. Схарактеризуйте економічну тематику в пресі України і в ефірних ЗМІ.
39. Проаналізуйте маніпуляції громадською думкою у ЗМІ щодо політичних питань.
40. Проаналізуйте маніпуляції громадською думкою у ЗМІ щодо економічних питань.
41. Розкрийте шляхи формування сегменту ділових медіа в Україні. (політична/економічна/енергетична проблематика).
42. Дослідіть роль нових медіа у розкритті суспільно-значущої проблематики.
43. Проаналізуйте успішні проекти в розвитку регіональних ЗМІ України.
44. Проаналізуйте висвітлення розважальної тематики у ЗМІ (контрасти України та зарубіжних медіа).
45. Окресліть приклади вдосконалення регіонального медіа простору в зарубіжних країнах.
46. Проаналізуйте проблему занепаду муніципальних медіа у Україні.
47. Дослідіть вплив партій на висвітлення політичної проблематики у ЗМІ в Україні.
48. Проаналізуйте ЗМІ як засіб політичної маніпуляції.
49. Охарактеризуйте особливості відображення соціальної проблематики у зарубіжних та вітчизняних ЗМІ.
50. Розкрийте побутові питання у соціальній проблематиці у ЗМІ (проаналізуйте контент провідних медіа України).
51. Наведіть приклади медіа спекуляцій на соціальних проблемах.
52. Дослідіть особливості регіонального інформаційного простору України (види ЗМІ, тематика, журналістські жанри).
53. Охарактеризуйте проблеми і перспективи розвитку регіональних медіа в Україні (порівняйте із зарубіжним досвідом).
54. Дослідіть роль нових медіа у розвитку регіонального інформаційного простору України (на прикладі області, регіону, району тощо).
55. Проаналізуйте якість та особливості комунікації медичних державних

органів України із суспільством.

56. Охарактеризуйте роль ЗМІ у реформах у секторі охорони здоров'я України.
57. Проаналізуйте пропаганду лікарських препаратів у ЗМІ (комерційна реклама).
58. Проаналізуйте пропаганда здорового способу життя у ЗМІ.
59. Розкрийте питання енергетики в інформаційному просторі українських ЗМІ.
60. Схарактеризуйте ЗМІ як засіб інформаційної боротьби за ринок енергоресурсів (зарубіжний та вітчизняний контекст).
61. Проаналізуйте пропаганду енергозбереження та енергозаощадження у медіа України.
62. Дослідіть відображення у ЗМІ питання альтернативної енергетики.
63. Охарактеризуйте особливості відображення військової проблематики у зарубіжних і вітчизняних ЗМІ.
64. Визнайте зміну орієнтирів українських медіа щодо військової проблематики з весни 2014 р.
65. Назвіть спеціалізовані медіа-інституції України, що опікуються висвітленням військової проблематики.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Журналістика та медіа: довідник // За ред. Вайшенберга З., Кляйнштойберга Г. та ін. – К., 2011. – 529 с.
2. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. - К. : Вища школа, 2006. - 231 с.
3. Мас-медіа на перехідному етапі: система мас-медіа, політична комунікація, аспекти журналістики, методи дослідження / ред. Р. Блюм. - К.: Центр вільної преси, Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2001. - 287 с.
4. Медіаосвіта та медіаграмотність / Упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк. – К., 2002. – 352 с.
5. Медіаосвіта та медіаграмотність як актуальні тенденції виховання сучасної молоді / Іванова Т. В., Іванов В. Ф. // Педагогіка і психологія : Науково-теоретичний та інформаційний вісник Національної академії педагогічних наук України. - 2013. - N 2. - С. 46-55.
6. Михайлин І.Л. Основи журналістики: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] - 5-те вид., переробл. та доп. - К. : Центр учбової л-ри, 2011. - 494 с.
7. Михайлюта В. Медіакритика як навчальний предмет в контексті історичних та теоретичних журналістських дисциплін / Методика викладання історико-журналістських дисциплін і професійні потреби. Матеріали секційного засідання кафедри історії журналістики Міжнародної наукової конференції «Журналістика 2008»: українське журналістикознавство, освіта, термінологія і стандарти». – К., 2008. – С. 42–44.
8. Різун В. Журналістська освіта в Україні // Українське журналістикознавство. / В. В. Різун. – К. : Інститут журналістики, 2001. – Вип. 2. – С. 43–48.
9. Сучасний медіа-менеджмент. Шлях роздержавлення української преси / ред.: В. Іванов, Н. Ланге. – К.: фонд Конрада Аденауера, 2007. - 122 с.
- 10.Холод О. М. Комунікаційні технології: підручник. - К. : Центр учбової літератури, 2013. - 211 с.

Додаткова література:

11. Digital cultures. Understanding new media / [edit. by G. Creeber, R. Martin]. – Maidenhead, Berkshire: Open University Press, 2009. - 205 p.
12. Garfinkel S. L. Radio Research, McCarthyism and Paul F. Lazarsfeld / S. L. Garfinkel. – Massachusetts: M.I.T., 1987. – 84 p.
13. Lazarsfeld P. F. Radio and the printed page: an introduction to the study of radio and its role in the communication of ideas / P. F. Lazarsfeld. – New York: Duell, Sloan and Pearce Inc, 1940. – XXII, 354 p.
14. Lazarsfeld P. F. Radio listening in America: The people look at radio again / P. F. Lazarsfeld, P. L. Kendall. – New York: Prentice - Hall Inc., 1948. – V, 178 p.

15. Lippmann W. Liberty and the news / W. Lippmann. – New York: Harcourt, Brace and Howe, 1920. – 104 p.
16. Lippmann W. Public Opinion / W. Lippmann. – New Jersey: Transaction publishers, 1991. – 427 p.
17. Lippmann W. The good society / W. Lippmann. – Great Britain: Billing and Sons Ltd., 1944. – XXVIII, 429 p.
18. Арквілла Д., Ронфельдт Д. Мережі і мережеві війни. – К., 2005. – 350 с.
19. Аронсон Э. Общественное животное : введение в социальную психологию / Э. Аронсон; [пер. с англ. Н. Миронов, С. Рысев]. – 7-е. изд. – М.: Прайм-Еврознак, 1998. – 517 с.
20. Аронсон Э. Эпоха пропаганды : механизмы убеждения, повседневное использование и злоупотребление / Э. Аронсон, Э. Р. Пратканис; [пер. с англ. И. Н. Волкова, Е. Н. Волков]. – Перераб. изд. – С.-Пб.: Прайм-Еврознак, 2003. – 384 с. – (Проект «Психологическая энциклопедия»).
21. Баканов Р. Медийная критика в системе современной журналистики России : программа дисциплины и методические указания для студентов отделений и факультетов журналистики, обучающихся по специальности 021400 – «Журналистика» / автор-составитель канд. фил. наук Р. П. Баканов. – Казань, 2006. – 24 с.
22. Баканов Р. Телевидение сквозь призму газет 1990-х годов (на материалах изданий Москвы и Татарстана) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 26.06.06 / Роман Петрович Баканов. – Казань, 2006. – 25 с.
23. Богомолова Н. Социальная психология массовой коммуникации. – М., 2008.
24. Бутиріна М. В. Стереотипи масової свідомості : особливості формування та функціонування у медіа середовищі : монографія. – Дніпропетровськ : Слово, 2009. – 368 с.
25. В зеркале критики. Из истории изучения художественных возможностей массовой коммуникации / Под ред. В. Борева, С. Фурцевой. – М. : Искусство, 1985.
26. Василенко М. К. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів в українській пресі / М. К. Василенко. – К.: Ін-т журн. КНУ ім. Т. Шевченка, 2006. – 238 с.
27. Владимиров В. Комерційна журналістика як галузь інформаційного бізнесу / В. Владимиров. – Луганськ, 1995.
28. Волковский Н. Л. История информационных войн : в 2 ч. / Н. Л. Волковский. – С.-Пб.: Издательство «Полигон», 2003. – (Военно-историческая библиотека).
29. Гід журналіста : зб. навч. матеріалів, складена за фр. методикою вдосконалення працівників ЗМІ / Центр підготовки й вдосконалення журналістів [Париж] ; Інститут масової інформації [Київ] / Сергій Таран (ред.), Алла Лазарева (адапт. та упоряд.). – К., 1999. – 96 с.
30. Головкин Б. Н. Деловые издания: Информационный менеджмент массовой коммуникации / Б. Н. Головкин. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 205 с.

31. Гоян В. В. Телевізійна комунікація як складова масової комунікації у світлі медіадосліджень [Електронний ресурс]: // Українське журналістичознавство. – Випуск 7 : [сайт] / В. Гоян; Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1669>. – Назва з екрана.
32. Грачев М. Н. Средства коммуникации как инструмент преобразования социально-политической действительности / М. Н. Грачев // Вестник Российского университета дружбы народов. – 2001. – № 3. – С. 88 – 103. – (Серия: Политология).
33. Дайсон Е. Життя за добу Інтернету. Release 2.1. – К., 2002. – 343 с.
34. Дуцик Д. Політична журналістика / Д. Дуцик. – К.: Києво-Могилянська Академія, 2005. – 138 с.
35. Евдокимов Н. А. Жанры журналистики: Хрестоматия / Н. А. Евдокимов. – Луганск: Изд-во ВНУ им. В. Даля, 2005. – 327 с.
36. Економічна журналістика: новації західної преси / Переклад та адаптація Алла Лазарева. – Київ, Інститут масової інформації, 2005. – 112 с.
37. Журналістика та медіа: довідник // За ред. Вайшенберга З., Кляйнштойберга Г. та ін. – К., 2011. – 529 с.
38. Журналістська революція - 2004. Події, люди, дискусії. / Упоряд.: Наталя Лигачова, Леся Ганжа. — Київ: Вістка, 2005. — 284 с.
39. Заславська О. О. Засоби масової інформації як інструмент моделювання політичної свідомості у виборчій кампанії: на матеріалах президентських і парламентських виборів 2004-2006 рр.: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. політ. наук : 23. 00. 03 / О. О. Заславська; Інст. журн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – К., 2008. - 19 с.
40. Засоби масової інформації : професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наук. видання / Укл. : Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О., – К. : Нічлава, 2006. – 100 с.
41. Здоровега В. Засоби масової інформації в політичній системі / В. Й. Здоровега // Політологія. – Л., 1993. – С. 417–433.
42. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. / В. Й. Здоровега. – Л. : ПАІС, 2004. – 268 с.
43. Іванов В. Масова комунікація / В. Ф. Іванов – К. : Віпол, 1998. – 334 с.
44. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием [Електронний ресурс] / С. Г. Кара-Мурза. – М.: Эксмо, 2000. – 864 с. – (Серия: «Политический бестселлер»). – Режим доступу: http://www.kara-murza.ru/books/manipul/manipul_content.htm.
45. Карпенко В. Журналістика : Основи професійної комунікації : навч. посібник / В. Карпенко. – К. : Нора-принт, 2002. – 348 с.
46. Карпенко О. Троянські коні телереклами: мовні маніпуляції / О. Карпенко. – К.: Смолоскип, 2007. – 114 с.
47. Корнев В. М. Підходи до вивчення прихованого текстового впливу / В. М. Корнев // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. – 2001. – Вип. 9. – С. 75–79.
48. Королько В. Г. Зв'язки з громадськістю. Наукові основи, методика, практика:

- підр. для студ. вищ. навч. закл. / В. Г. Королько, О. В. Некрасова. – 3-те вид., доповн. і переробл. – К.: Києво-Могилянська академія, 2009. – 831 с.
49. Короченский А. «Пятая власть?» Феномен медиакритики в контексте информационного рынка : монограф. / А. П. Короченский. – Ростов : Международный ин-т журналистики и филологии, 2002. – 272 с.
 50. Кочеткова А. В. Медиапланирование [Електронний ресурс] / А. В. Кочеткова. – М.: РИП-холдинг, 2003. – (Серия: «Академия рекламы»). – Режим доступу: <http://evartist.narod.ru/text10/17.htm>. – Заголовок з екрана.
 51. Криворучко С. В. Професійна етика журналіста на сучасному етапі розвитку демократії в Україні: дисертація ... канд. філол. наук: 10.01.08 / Криворучко Світлана Володимирівна. – Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2003.
 52. Крюгер У. Медиакритика в Германии. [Електронний ресурс]: MediaРевью: [сайт]. – Режим доступу: http://mediareview.by.ru/articles/text_002.htm. – Загл. с екрана.
 53. Кузнецова О. Аналітичні методи в журналістиці : моногр. / Олена Кузнецова. – Л., 1997. – 110 с.
 54. Кузнецова О. Журналістська етика та етикет : основи теорії, методики, дослідження трансформації незалежних видань України, регулювання моральних порушень / Львівський держ. ун-т ім. Івана Франка. / Олена Кузнецова. – Л. : Світ, 1998. – 412 с.
 55. Кюблер Х.-Д. Міфи про суспільство знань. – К., 2010. – 264 с.
 56. Ламбет Э. Б. Приверженность журналистскому долгу. Об этическом подходе к журналистской профессии : моногр. / Э. Ламберт. – М., 1998.
 57. Лигачева Н. Некоторые вопросы «джинсоведения» [Электронний ресурс]: Телекритика. – Режим доступу : <http://telekritika.ua/media-continent/authorcolumn/nl/2008-03-26/37372> . – Загл. с екрана.
 58. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. – К., 2010. – 538 с.
 59. Мак-Комбс М. Встановлення пріоритетів: масмедії та громадська думка / М. Мак-Комбс; [пер. з англ.]. - К.: К.І.С., 2007. - 256 с.
 60. Михайлин І. Л. Журналістика як всевіт : вибрані медіадослідження / Ігор Михайлин. – Х. : Прапор, 2008. – 512 с.
 61. Михайлин І. Основи журналістики: підручник / 2-ге вид., допов. та поліпшене / Ігор Михайлин. – Х. : ХИФО, 2000. – 250 с.
 62. Михайлюта В. До дискусії про перспективи суспільного (громадського) телебачення та радіомовлення в Україні / В. П. Михайлюта // Журналістика. – Вип.5. – К., 2006. – С. 72–79.
 63. Михайлюта В. Медиакритика як навчальний предмет в контексті історичних та теоретичних журналістських дисциплін / Методика викладання історико-журналістських дисциплін і професійні потреби. Матеріали секційного засідання кафедри історії журналістики Міжнародної наукової конференції «Журналістика 2008»: українське журналістикознавство, освіта, термінологія і стандарти». – К., 2008. – С. 42–44.

- 64.Потятиник Б. В. Масова комунікація в громадянському суспільстві // Громадянське суспільство як здійснення свободи : центрально-східноєвропейський досвід : зб. наук. пр. / за ред. В. П. Мельника. – Л., 1999. – С. 114–120.
- 65.Потятиник Б. Інтернет-жураналістика. – Львів., 2010. – 246 с.
- 66.Потятиник Б. Медіа : ключі до розуміння : монограф. / Борис Потятиник. – Львів : ПАІС, 2004. – 298 с. – (Серія: Медіакритика).
- 67.Потятиник Б., Лозинський М. Патогенний текст. / Борис Потятиник, Мар'ян Лозинський. – Львів : Місіонер, 1996. – 296 с.
- 68.Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз: навч. посіб. / Г. Г. Почепцов. – 3-е вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2006. – 327 с.
- 69.Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. / Г. Г. Почепцов. - М.: Рефл-бук, К.: Ваклер, 2001. – 656 с.
- 70.Почепцов Г. Г. Информационные войны / Г. Г. Почепцов. – К.: Ваклер, 2001. – 576 с.
- 71.Почепцов, Г. Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов – М.-К., 2001.
- 72.Преса і влада: хроніка протистояння. – К.: ІМІ. – 2001.
- 73.Преса і влада: хроніка протистояння. – К.: ІМІ. – 2002.
- 74.Преса і влада: хроніка протистояння. – К.: ІМІ. – 2003.
- 75.Преса і влада: хроніка протистояння. – К.: ІМІ. – 2004.
- 76.Приступенко Т. Теорія журналістики : етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка / Т. О. Приступенко. – К. : Інститут журналістики, 2004. – 376 с.
- 77.Присяжнюк М. Довіра населення до засобів масової інформації як один з основних чинників формування громадської думки / Микола Присяжнюк, Дар'я Присяжнюк // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони : науково-практичний журнал. – 2008. – № 2 (2).
- 78.Путівник ретельного журналіста. – К., 2007. – 174 с.
- 79.Рибачук М. Ф. Профанація свободи слова / М. Ф. Рибачук // Єженедельник 2000. - 2009. - № 27 (468). - С. 1-2.
- 80.Рижко О. Медіакритика як засіб саморегуляції медіа : доповідь на VII Всеукраїнському круглому столі Чесного слова [Електронний ресурс]: Чесне Слово [сайт]. – Режим доступу: <http://www.chesneslovo.org.ua/archiv/a14.html>. – Назва з екрану.
- 81.Різун В. Журналістська освіта в Україні // Українське журналістикознавство. / В. В. Різун. – К. : Інститут журналістики, 2001. – Вип. 2. – С. 43–48.
- 82.Різун В. Маси : тексти лекцій / В. Різун. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2003. – 118 с.
- 83.Різун В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : навч. посіб. / В. В. Різун, Т. В. Скотнікова. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2005. – 104 с.

84. Різун В. Роль ЗМК в демократичному суспільстві // Публіцистика і політика : зб. наук. праць / за заг. ред. В. І. Шкляра. – К., 2001. – Вип. 2. – С. 13–15.
85. Різун В. Теорія масової комунікації. – К., 2008.
86. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій / [Петрик В. М., Штоквиш О. А., Кальниш В. В. та ін.] – К.: Росава, 2006. – 208 с.
87. Шевчук Д. А. Экономическая журналистика: Учебно-практическое пособие / Д. А. Шевчук. – М.: ГроссМедиа : РОСБУХ, 2008. – 568 с.
88. Шовкун І. В. Політична реклама як комунікативний процес : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. політ. наук : 23. 00. 02 / І. В. Шовкун; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Л., 2004. – 17 с.
89. Штромайер Г. Політика і мас-медіа / Г. Штромайер; [пер. з нім. А. Орган]. – К.: Києво-Могилянська академія, 2008. – 303 с.
90. Якименко Ю. В. Громадська думка як фактор еволюції партійної системи України / Ю. В. Якименко // Політологічний вісник. – 2010. – № 46. – С. 310–319.
91. Яковець А. В. Телевізійна журналістика. – К., 2009. – 262 с.
92. Яковлев И. П. Основы теории коммуникаций / И. П. Яковлев. – СПб., 2001.

Інтернет-ресурси:

1. www.nsju.org.ua
2. www.profspilka.org.ua
3. www.telekritika.kiev.ua
4. www.mediakrytyka.info
5. <http://www.media-rezonans.info/>
6. <http://www.stopfake.org/>
7. <http://www.day.kiev.ua/uk/press-club>
8. www.rada.gov.ua
9. www.ombudsman.kiev.ua
10. www.stc.gov.ua
11. www.niss.gov.ua
12. www.civicua.org
13. www.cure.org.ua
14. www.aidsalliance.kiev.ua
15. www.afew.org
16. www.lgvs.org.ua
17. www.un.kiev.ua
18. www.kmu.gov.ua
19. www.me.gov.ua
20. www.minagro.kiev.ua
21. www.minfin.gov.ua
22. www.rada.kiev.ua

23. www.dkrp.gov.ua
24. www.ukrstat.gov.ua
25. www.amc.gov.ua
26. www.spfu.gov.ua
27. www.istock.com.ua
28. www.ufs.kiev.ua
29. www.uts.net.ua
30. liga.net

**Робоча програма навчальної дисципліни
«Проблематика ЗМІ»**

Укладачі: *Сніжко А.С.*, кандидат політичних наук, старший викладач кафедри журналістики Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка; *Росінська О.А.*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.